

“HAYAT, YOLCULUKTUR” ALGISINDAN DİLE YANSIYANLAR

Ashhan DİNÇER

Gediz Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İzmir / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Hayat, yol, yolculuk, metafor.

ÖZET

Bir dilsel metaforun hangi kavramsal metafora dayandığını bulmak, onu anlamak için çoğunlukla daha dolaysız bir yoldur. Çünkü dildeki metaforlar, soyut fikirlerin dönüşümleri olarak bir zihinsel süreçten, bir algılama biçiminden geçerek ortaya çıkarlar. Bu bakımdan dilin ardındaki düşünceye ulaşmak, konuşurun ve ait olduğu toplumun dünyayı nasıl algıladığı, olgular karşısında nasıl tavırlar aldığı hakkında da çok şey anlatır. Ancak tersten okumalar yapmak da mümkündür. Yani metaforik bir kavramın nasıl ve ne tür metaforik ifadelere dönüştüğünün de izi sürülebilir. Nitekim bu bildiride de aynı noktadan yola çıkılmış ve *hayat* kavramının *yolculuk* kavramı ile birleştirilmesinden doğan *hayat yolculuktur* fikrinin dile nasıl yansıdığı üzerinde durulmuştur. Hayat, yolun başına gelmekle başlar, yolda yürümekle devam eder, yolu tamamlamakla sona erer. Yol biterse hayat da biter. Yolun da hayatın da uzunluğu değişkendir. Dümdüz, inişli çıkışlı, dolambaçlı olması veya engeller içerip içermemesinin beraberinde getirdiği dil malzemesi de çeşitlidir. “*Dünyaya geldiğim anda / Yürüdüm aynı zamanda / İki kapılı bir handa / Gidiyorum gündüz gece*” sözlerinde özet ifadesini bulan bu algılama biçiminin geçmişten bugüne Türk dili tarihi içinde dikkati çeken başka hangi örnekleri bulunmaktadır? Bu bildiri bunun üzerine kuruludur.